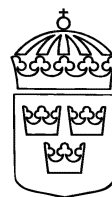

Regeringens proposition

2008/09:98

Kosterhavets nationalpark m.m.

Prop.
2008/09:98

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 december 2008

Fredrik Reinfeldt

Andreas Carlgren
(Miljödepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner att ett havsområde som omfattar vattenmiljöer och större delen av de obebodda öarna i övärlden i Strömstads och Tanums kommuner, avsätts som Kosterhavets nationalpark. Kosterhavets nationalpark blir Sveriges första nationalpark med ett marint fokus. Den föreslagna nationalparken omfattar en areal av 39 450 hektar, varav hav utgör 38 600 hektar och land 850 hektar. Syftet med Kosterhavets nationalpark är att bevara ett särpräglad och artrikt havs- och skärgårdsområde samt angränsande landområden i väsentligen oförändrat skick.

I propositionen föreslås även att riksdagen godkänner utvidgning av nationalparken Skuleskogen med tre områden i och intill parken om totalt dryga 200 hektar.

Som ett led i regeringens arbete med att lyfta fram betydelsen av lokal förankring av våra nationalparker aviserar regeringen att nationalparksförordningen kommer att ändras på sådant sätt att även kommunen ska ingå i den krets med vilken samråd ska ske inför beslut om vård och förvaltning av nationalparker.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning	4
3	Bakgrund	5
4	Kosterhavets nationalpark	6
5	Skuleskogens nationalpark	13
Bilaga 1	Förslag till gräns för Kosterhavets nationalpark	15
Bilaga 2	Förslag till utvidgning av Skuleskogens nationalpark	16
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 december 2008 .	17

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att de mark- och vattenområden som staten äger inom det angivna området i Strömstads och Tanums kommuner avsätts som Kosterhavets nationalpark,
2. godkänner att Skuleskogens nationalpark utvidgas med angivna markområden i och intill den befintliga parken.

2 Ärendet och dess beredning

Naturvårdsverket har i en skrivelse till regeringen den 24 juni 2008 föreslagit att Kosterhavets nationalpark inrättas. Skrivelsen har remissbehandlats. Yttrande över skrivelsen har lämnats av Försvarmakten, Kustbevakningen, Statens fastighetsverk, Boverket, Sjöfartsverket, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Fiskeriverket, Riksantikvarieämbetet, Strömstads kommun, Tanums kommun, Glesbygdsverket, Kosternämnden, Sveriges Fiskares Riksförbund, Sveriges Fiskares Riksförbund lokalavdelning 26 Norra Bohuslän, Svenska jägareförbundet, Svenska naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden WWF. Skrivelsen och remissyttrandena finns tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2008/2770/Na).

Naturvårdsverket har i en skrivelse till regeringen den 1 juli 2008 föreslagit en utvidgning av Skuleskogens nationalpark. Utöver den remissbehandling som genomförts av Naturvårdsverket har yttrande inhämtats från Örnsköldsviks kommun. Skrivelsen och remissyttrandena finns tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2008/2843/Na).

3 Bakgrund

Enligt miljöbalken kan skyddet för särskilt värdefulla områden säkerställas genom att de avsätts som nationalpark, naturreservat eller kulturreservat. För att bevara ett större sammanhängande område av en viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd, eller i väsentligt oförändrat skick, kan mark- eller vattenområde som tillhör staten avsättas till nationalpark.

Det finns 28 nationalparker i Sverige varav en stor del inrättades i början av 1900-talet. De första nio nationalparkerna i landet tillkom 1909. Dessa var också de första i Europa. Den senast inrättade nationalparken är Fulufjällets nationalpark som inrättades 2002 (prop. 2001/02:116, bet. 2001/02:MJU19, rskr. 2001/02:218).

Naturvårdsverket tog 1989 fram en nationalparksplan i vilken redovisas ett antal större områden som med hänsyn till sina stora naturvärden bör ingå i ett riksomfattande nät av nationalparker. En översyn av denna plan inleddes under 2005 och verket presenterade i december 2008 en reviderad plan. I den reviderade planen föreslås bl.a. att Kosterhavet avsätts som nationalpark, samt att Skuleskogens nationalpark, vilken inrättades 1984, utvidgas till att omfatta ytterligare tre markområden i och intill nationalparken.

Riksdagen har genom ställningstagande till propositionen om Svenska miljömål (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 2004/05:183) beslutat att Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och att den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Riksdagen har genom ställningstagande till propositionen om Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48 och 49) beslutat att den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Regeringen har i juni 2008, med stöd av Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det s.k. art- och habitatdirektivet, till EU-kommissionen föreslagit att området SE0520170 Kosterfjorden – Väderöfjorden ska ingå i det europeiska nätverket Natura 2000. Detta område överlappar till stora delar det område som nu föreslås avsättas som Kosterhavets nationalpark.

Regeringens förslag: De mark- och vattenområden som markerats på den bilagda kartan (bilaga 1) avsätts som Kosterhavets nationalpark.

Naturvårdsverkets förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot att ett område i Kosterhavet avsätts som nationalpark. Flera remissinstanser konstaterar att Kosterhavet hyser en marin fauna och flora utan motstycke i landet. Att Kosterhavet gränsar till den planerade nationalparken Ytre Hvaler i Norge förhöjer området värde ytterligare. Härigenom skapas en gränsöverskridande nationalpark vilket är ovanligt även i ett internationellt perspektiv. Några remissinstanser vill ha en annan avgränsning av parken och flera remissinstanser har synpunkter beträffande vad som ska ingå i syftet med parken och hur syftet ska tryggas. *Svenska naturskyddsföreningen* föreslår att ett arbete påbörjas för att längre fram utöka den blivande parken med Väderöarkipelagen som enligt föreningen hyser motsvarande naturvärden och är mycket lite exploaterad. *Världsnaturfonden WWF* anser att Väderöarkipelagen redan nu borde ingå i parken. *Sveriges Fiskares Riksförbund avdelning 26 Norra Bohuslän* anser att gränsdragningen bör ändras och att ett mindre område än vad som nu föreslagits bör vara tillräckligt för de syften en nationalpark har. *Strömstads och Tanums kommuner* tillstyrker att Kosterhavets nationalpark inrättas med avseende på avgränsning, syften med parken och förvaltningen av parken. *Tanums kommun* anser att naturvärdena i ingående delar av Väderöfjorden ska redovisas på samma sätt som beträffande Kosterfjorden.

Försvarsmakten anser att vissa förtydliganden behövs vad avser den militära verksamheten inom nationalparken, bl.a. med hänsyn till eventuella ytterligare marina nationalparker. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* konstaterar att det i den blivande nationalparkens närhet finns ett stort antal permanent- och fritidsboende och att området också besöks av ett stort antal personer årligen. Länsstyrelsen anför vidare att besöksnäringen är en av Strömstads och Tanums kommuners viktigaste näringar. Länsstyrelsen bedömer att nationalparkens tillkomst kommer att stärka besöksnäringen ytterligare inte minst genom en förlängning av turistsäsongen. *Svenska jägareförbundet* anser att möjligheten att jaga sjöfågel inom nationalparken inte ska begränsas till en viss kategori jägare. *Riksantikvarieämbetet* vill förtydliga skyddet och informationen kring kulturmiljön. *Svenska naturskyddsföreningen* redovisar förslag om verksamheter som tydligare bör regleras inom nationalparken. *Världsnaturfonden WWF* anger att syftet bör preciseras och att tydliga och uppföljningsbara mål bör sättas upp för parken.

Flera remissinstanser, bl.a. *Strömstads och Tanums kommuner* samt *Kosternämnden* påtalar vikten av att förvaltningen av parken sker i nära samarbete med lokala företrädare och att en delegation under länsstyrelsen är ett tilltalande sätt att organisera en samordnad förvaltning.

Areal

Den föreslagna nationalparken omfattar en areal av 39 450 hektar, varav hav utgör 38 600 hektar och land 850 hektar. De dominerande bottenarterna i havet är lerbottnar på stort djup och undervattensklippor om 19 300 hektar respektive 16 200 hektar. Övriga havsmiljöer av mer betydande omfattning är 2 450 hektar sandbankar samt 1 050 hektar av stora grunda vikar och sund. Huvuddelen av landmiljöerna i nationalparken är områden med sparsam vegetation och impediment, motsvarande 600 hektar. Vidare utgör betesmarker 180 hektar och skogbärande mark med främst barrträd omfattar drygt 60 hektar.

Livsmiljöer och arter

Kosterhavsområdets mest särpräglade naturvärden är knutna till den marina miljön. Kosterhavet innehåller de flesta undervattensmiljöer som är typiska för den svenska västkusten, t.ex. hård- och mjukbottnar på olika djup, tångskogar, sandstränder, grunda lerbottnar och ålgräsängar. Dessutom finns här ovanliga eller unika miljöer såsom djupa hårbottnar, områden med revbildande stenkoraller och exponerade grundområden. Kosterhavet har därför en unik variation av miljöer men också en flora och fauna som är artrikare än i något annat svenskt havsområde och är därigenom ett av Sveriges värdefullaste havsområden från biologisk synpunkt. Det totala antalet marina arter uppskattas till omkring 6 000, varav mer än 300 är arter som inte har hittats någon annanstans i Sverige. Dessutom finns många sällsynta djur och växter som här har sin största förekomst i vårt land. Utöver knobbsäl finns få marina däggdjur i området, men tumlare iakttas regelbundet och ibland iakttas även späckhuggare, grindval och vikval.

Det är särskilt två delområden som gör Kosterhavet unikt för svenska förhållanden: dels den så kallade Kosterrännan, dels det vidsträckt, exponerade grundområdet som ligger väst och sydväst om Kosteröarna. Kosterrännan är en djup förkastningsspricka i havsbotten som via norska rännan står i förbindelse med djupområdena i Atlanten. Djupvattnet i Kosterrännan håller därför oceanisk salthalt på ca 35 promille och en jämn temperatur på ca 5 grader. Med det kalla och salta vattnet från Atlanten följer larver av djuplevande djurarter som fäster på hårbottnarna. Rännans branta bergsluttningar med förträngningar ger upphov till starka undervattenströmmar som förser djuren med föda. Rännan löper mellan Kosteröarna och fastlandet och är mellan 100 och 200 meter djup med ett största djup av 247 meter. På Kosterrännans djupa hårbottnar återfinns de artrikaste lokalerna. Säckan i nordost nära norska gränsen är det område som har den högsta artrikedomen av alla lokaler och som också hyser Kosterhavets levande korallrev med ögonkorall. Även Spiran i södra delen av parken har en mycket stor biologisk mångfald med rester av tidigare revbildning. En karaktäristisk djurgrupp på de djupa hårbottnarna är svampdjuren med ca 60 för Sverige unika arter. En annan karaktäristisk och unik djurgrupp är

armfotingarna, vilket är en mycket gammal djurgrupp – så kallade levande fossil – där samtliga Sveriges fem arter är funna på hårbotten i kosterområdet. Inom området återfinns Sverige största mussla, limamusslan, vilken kan bli närmare 20 centimeter lång. Vidare finns spektakulära mjukbottenlevande koralldjur som sjöpennor t.ex. stor piprensare och kosterpiprensare, vilka kan bli 170 respektive 70 centimeter höga.

I den grunda och för västvindarna exponerade ytterskärgården väst och sydväst om Kosteröarna råder ypperliga förhållanden för alger av olika slag. Här finns landets frodigaste tångskogar med stortare och andra storvuxna brunalger, samt flera för Sverige unika rödalger. I området finns också ett av landets största knobbsälsbestånd. Bland häckande fåglar märks silltrut och andra vitfåglar samt ejder, strandkata, tobisgrissla, småskrake och labb. Vid de yttre skären finns vintertid stora flockar av främst ejder men även av arter som alfågel, storskarv och sjöorre. Vid blåsigt väder förekommer ofta även enstaka exemplar av atlantiska arter, t.ex. stormfågel och havssula.

Den produktiva innerskärgården inom eller i direkt anslutning till den planerade nationalparkens östra del är uppväxtplats och näringsställe för många fiskar och fåglar, och delar av området är sedan tidigare skyddade i naturreservat.

Det mest omfattande skärgårdsområdet inom den planerade parken ligger sydväst om Sydkoster och omfattar ca 300 öar och kobbar. Småöarnas vegetation är sparsam och består mest av gräs och örter i skrevor och låga partier samt av lavar på hållarna. På Nord- och Sydkoster finns relativt stora områden med värdefulla strandängar, gräs- och hedmarker. Den lättvittrade gnejsberggrunden gör markerna förhållandevis mineralrika och skalgrus bidrar med kalk. Området innehåller även kusttallskog och det största av dessa områden återfinns på Kockholmen, väster om Rossö.

Geologi och terrängformer

Områdets geologi är vetenskapligt mycket intressant och av stor betydelse för förståelsen av berggrundsbildning och berggrundstektonik. I Kosterskärgården, med sina många öar och undervattensgrynnor, dominerar gnejser av olika slag medan bohusgranit är mer sparsamt förekommande. Vanligast är en grå glimmerrik gnejs – bildad för omkring 1 600 miljoner år sedan – och en något yngre rödgrå gnejs med inslag av granit, ofta kallad gnejsgranit.

Diabasgångar är ett karaktärsdrag för området. Närmare 700 sådana gångar löper som mörka streck eller band tvärs över öar och skär. Gångarna bildades när diabasmagma från jordens inre trängde upp i sprickor i jordskorpan för ca 1 400 miljoner år sedan.

Isräfflor och jättegrytor på ofta rundslipade klippor utgör spår av istider. Landhöjningen kan avläsas i de vidsträckta sand- och klapperstensfält som ofta ligger högt ovanför dagens strandlinje.

På Nordkoster och Sydkoster, men även på andra öar såsom Rossö och Resö, finns en välbevarad och kulturhistoriskt intressant bebyggelse. Bl.a. finns flera mer eller mindre välbevarade fyrplatser, exempelvis på Ursholmen och på Svängen, nordväst om Lindö. Områdets skärgårdssamhällen präglas av att befolkningen historiskt har livnärt sig på en kombination av småskaligt fiske och jordbruk. Bebyggelsen är därför inte koncentrerad i traditionella fiskelägen, utan är mer utspridd och anpassad till jordbrukets förutsättningar och till möjligheterna att bruka mindre båtar.

Mark- och vattenanvändning

Öarna Nordkoster och Sydkoster ligger centralt i Kosterhavet. Öarna har levande lokalsamhällen med en fast befolkning på ca 350 personer. Även på öarna närmare fastlandet, Tjärnö, Rossö och Resö, finns mindre kustsamhällen med bofast befolkning. Sammanlagt finns ett tusental åretruntboende i anslutning till den planerade nationalparken. Sommartid tillkommer dessutom ett stort antal fritidsboende.

I flera av landets nationalparker bedrivs olika typer av verksamheter. I nationalparkerna i fjällområdet bedrivs renskötsel i enlighet med rennärlagen, i Djurö nationalpark bedrivs yrkesfiske efter siklöja, i Färnebofjärdens nationalpark bedrivs fritidsfiske i Dalälven. I Kosterhavetsområdet finns i dag olika verksamheter inom turism, fiske och sjöfart. Möjligheterna att fortsätta sådan verksamhet är av stor betydelse för lokalsamhällellens befolkning och fortsatta utveckling. För Kosterhavet finns projekt och initiativ som syftar till att anpassa verksamheter till vad som är långsiktigt hållbart och med hänsyn till de naturvärden som nationalparken ska värna.

Områdets marina ekologi påverkas av strömmar från Nordsjön, vilka för med sig närsalter och miljögifter från kontinenten och de brittiska öarna. Ekologin påverkas också av det storskaliga fisket i Nordsjön och Skagerrack. Effekter av verksamheter som bedrivs ofta mycket långt från området kommer att innebära en särskild utmaning vid förvaltning av parken.

Friluftsliv och turism

Kosterhavet erbjuder goda möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser såväl vid öarna längs fastlandet som i det yttersta havsbandet. Den föreslagna nationalparken är ett av västkustens mest välbesökta områden av folk med fritidsbåtar, med drygt 180 000 övernattningar i gäst- och naturhamnar 2007. Totalt besöker omkring 90 000 personer området varje år. Besöksnäringen med handel, rekreation och konferenser är i dag en av de viktigaste näringarna för Strömstads och Tanums kommuner.

Kosterhavet genomkorsas av ett flertal farleder. Norr om Koster går dels den stora farleden till Halden, dels farleden mot Strömstad. Kosterfärjorna transporterar årligen ca 250 000 passagerare mellan Kosteröarna och Strömstad.

Fisket

I Kosterhavet bedrivs ett fiske som är viktigt för lokalsamhällena. De dominerande arterna för detta fiske är nordhavsräka och havskräfta. För räkfisket är Kosterrännan av särskild betydelse. Eftersom rännan ligger innanför trålgränsen är trålfiske förbjudet, men för nordhavsräka finns ett undantag. Cirka 30 mindre trålfiskebåtar landar varje år ca 200 ton nordhavsräka och ungefär 50 personer är direkt sysselsatta i fisket. Inom området pågår också ett betydande burfiske efter havskräfta. Andra arter som fiskas kommersiellt är bl.a. hummer, krabba och makrill.

Bland yrkesfiskarna i Kosterhavet finns en lång tradition av lokal förvaltning och egenkontroll. Dagens räkfiske sker enligt den s.k. Koster-Väderöfjordmodellen som grundar sig på en överenskommelse från 2000 mellan myndigheter och lokala fiskare. Överenskommelsen innebär dels att fisket bedrivs med små och lätta trålbord för att minska skador på bottenarna, dels att man använder aluminiumrist i trålen för att sortera bort bifångster. I överenskommelsen ingår också att några särskilt känsliga bottenområden är undantagna från trålfiske. Mellan fiskarna och forskare på Fiskeriverket och Göteborgs universitet (Sven Lovén centrum för marina vetenskaper) sker ett utbyte av kunskaper och ett samarbete för att fortsätta utvecklingen av långsiktigt hållbara fiskemetoder.

Forskning

Sven Lovén centrum för marina vetenskaper vid Göteborgs universitet har en forskningsstation på Tjärnö i direkt anslutning till Kosterhavet. Göteborgs universitet har under våren 2008 tillsammans med Stockholms universitet, Umeå universitet och Högskolan i Kalmar fått regeringens uppdrag att inrätta ett Havsmiljöinstitut i syfte att stärka samordningen av svensk havsmiljöforskning (U2008/3167/UH). Regeringen har vidare beslutat att Göteborgs universitet ska koordinera den löpande verksamheten vid institutet.

Vid forskningsstationen på Tjärnö bedrivs sedan länge omfattande forskning och utbildning i området. Vidare utförs inventeringar och annan dokumentation av vikt för bl.a. gränsdragningar, skötsel av nationalparken och övervakning av parkens marina värden.

En gränsöverskridande nationalpark

Den planerade nationalparken ligger i direkt anslutning till en planerad norsk nationalpark – Ytre Hvaler. Tillsammans bildar de två ett sammanhängande havs- och skärgårdsområde på ca 80 000 hektar. I Ytre Hvaler finns stora marina värden, bl.a. återfinns här de största kända

kustnära kallvattenkorallreven i Atlanten. Utöver de marina naturvärdena finns ett kultur- och naturlandskap på öarna i området som har en för båda länderna unik flora. Prop. 2008/09:98

Lokal förankring

I såväl nationalparksplanen från 1989 som i den nya reviderade planen poängteras att en strävan bör vara att nya nationalparker utgörs av större land- och/eller vattenområden. För mindre områden bör i stället andra skyddsformer användas. En nationalpark kan därigenom komma att beröra en betydande del av en kommuns areal. Så är i hög grad fallet rörande Kosterhavets nationalpark. Huvuddelen av havsområdena inom Strömstads kommun liksom stora delar av havsområdena inom Tanums kommun kommer att ligga inom parken. På Nord- och Sydkoster finns levande lokalsamhällen med en fast befolkning om ca 350 personer. Dessa områden kommer inte att ingå i parken men att i sin helhet omges av parken. Att en nationalpark på detta vis helt omsluter lokalsamhällen är unikt för svenska förhållanden.

Vikten av lokal förankring vid skydd av naturområden framhålls i allt högre utsträckning både nationellt och internationellt. Ett tidigare försök att föreslå en nationalpark för ungefär det nuvarande området fullföljdes inte på grund av starka invändningar från kommunalt håll och från lokala intressenter.

Förvaltningen av den nya nationalparken har under hela processen varit en fråga av stor vikt för kommunala och lokala företrädare. En utredning om olika förvaltningsformer som redovisades i januari 2008 diskuterades vid ett flertal lokala möten. Processen ledde fram till att alternativet med att länsstyrelsen inrättar en delegation under sig – Kosterhavsdelegationen – allmänt ansågs lämpligast för att utveckla former för en formell medverkan av olika parter i förvaltningen av nationalparken.

Regeringen konstaterar att det arbete som under senare år skett kring inrättande av Kosterhavet som nationalpark i ökande utsträckning karakteriserats av ömsesidig strävan att uppnå ett gott skydd, en hållbar utveckling och en tydlig samverkan med en god lokal medverkan. Regeringen finner det angeläget att även förvaltningen av nationalparken kan ske med fortsatt stort samförstånd mellan olika berörda parter. Det är därför viktigt att förvaltningsorganisationen utformas så att möjligheterna till medverkan tas tillvara på bästa sätt. Regeringen anser att det är viktigt att samrådsförfarandet kring de viktigaste styrdokumenterna för en nationalparks förvaltning ger utrymme för lokalt och regionalt deltagande. I syfte att tydliggöra betydelsen av dessa besluts förankring i lokalsamhället har regeringen för avsikt att ändra nationalparksförordningen på sådant sätt att även kommunen ska ingå i den krets med vilken samråd ska ske inför beslut om vård och förvaltning av nationalparker.

En betydande del i förberedelsearbetet har gällt avgränsningen av nationalparken, såväl in mot land som vilka havsområden som ska omfattas. Kunskaperna om naturförhållanden inom de aktuella havsområdena har under senare år ökat på ett högst betydande sätt genom verksamheten vid forskningsstationen Tjärnö marinbiologiska laboratorium (Sven Lovén centrum för marina vetenskaper). Olika förslag till avgränsning har därigenom kunnat diskuteras. Regeringen delar Naturvårdsverkets uppfattning hur parken bör avgränsas. Gränsen i söder har dragits så att den förträngning som finns i djuprännen den s.k. Spiran, liksom Persgrunden ingår i nationalparken med hänsyn till höga marinbiologiska värden. Gränsen för parken i väster sammanfaller med gränsen för det s.k. inflyttningsområdet för trålning av havskräfta. Skälet för gränsdragningen i denna del är att underlätta tillsynen.

Syftet

Syftet med Kosterhavets nationalpark är att i väsentligen oförändrat skick bevara ett särpräglat och artrikt havs- och skärgårdsområde med angränsande landområden. Områdets naturligt förekommande marina ekosystem, biotoper och arter ska långsiktigt skyddas samtidigt som ett hållbart nyttjande kan ske av de biologiska resurserna i den marina miljön. Områdets naturliga och kulturpräglade miljöer med tillhörande värdefullt växt- och djurliv ska skyddas och vårdas. Det ska också underlättas för besökare att uppleva och få kunskap om områdets natur- och kulturvärden och hur dessa kan nyttjas på ett hållbart sätt. Vidare ska forskning och utbildning kring bevarande och hållbart nyttjande av marina och landbaserade ekosystem främjas.

För att trygga syftet med parken kommer såväl nytillkommande som pågående verksamheter att regleras. Närmare utformning av sådana regleringar kommer att återfinnas i föreskrifter och skötselplan för nationalparken. Arbetet med att ta fram dessa dokument sker i dialog med berörda intressenter och beslutas av Naturvårdsverket. De synpunkter som framförts av remissinstanserna på reglering av verksamheter såsom jakt efter sjöfågel, vattenskoteråkning och annan mark- och vattenanvändning kommer således att hanteras i arbete med föreskrifter och skötselplan. Beträffande Försvarsmaktens behov av övningsverksamhet och annan militär verksamhet i fredstid inom nationalparken konstaterar regeringen att en överenskommelse i denna del träffats mellan Försvarsmakten och Naturvårdsverket.

Hela det område som föreslås avsättas som nationalpark ägs av staten med undantag för en fastighet och två samfälligheter om totalt ca 23 hektar. Köpekontrakt har upprättats mellan ägarna och staten. När äganderätten övergått till staten kan även fastigheten och samfälligheterna ingå i parken.

Större fastigheter och samfälligheter som faller utanför det nu föreslagna parkområdet, men som helt omsluts av detsamma framträder som omarkerade inom det i övrigt streckade området på den bilagda kartan. Mindre fastigheter och samfälligheter, vilka inte kan utskiljas på

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser regeringen att Kosterhavet är ett unikt havsområde i Sverige både vad avser de varierande djupförhållandena och den biologiska mångfalden i de marina miljöerna. I Kosterhavet finns mer än 6 000 marina arter varav ca 300 inte hittats någon annanstans i Sverige. För friluftslivet är området av stor betydelse. De marina biologiska resurserna nyttjas i dag på ett långsiktigt hållbart sätt. Ett exempel på detta är det lokalt baserade fisket på nordhavsräka och havskräfta. Kosterhavet är väl lämpat som Sveriges första nationalpark med marint fokus. Regeringen föreslår därför att riksdagen godkänner att det område som markerats på kartan (bilaga 1) avsätts som Kosterhavets nationalpark.

5 Skuleskogens nationalpark

Regeringens förslag: Skuleskogens nationalpark utvidgas med de markområden som markerats på den bilagda kartan (bilaga 2)

Naturvårdsverkets förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

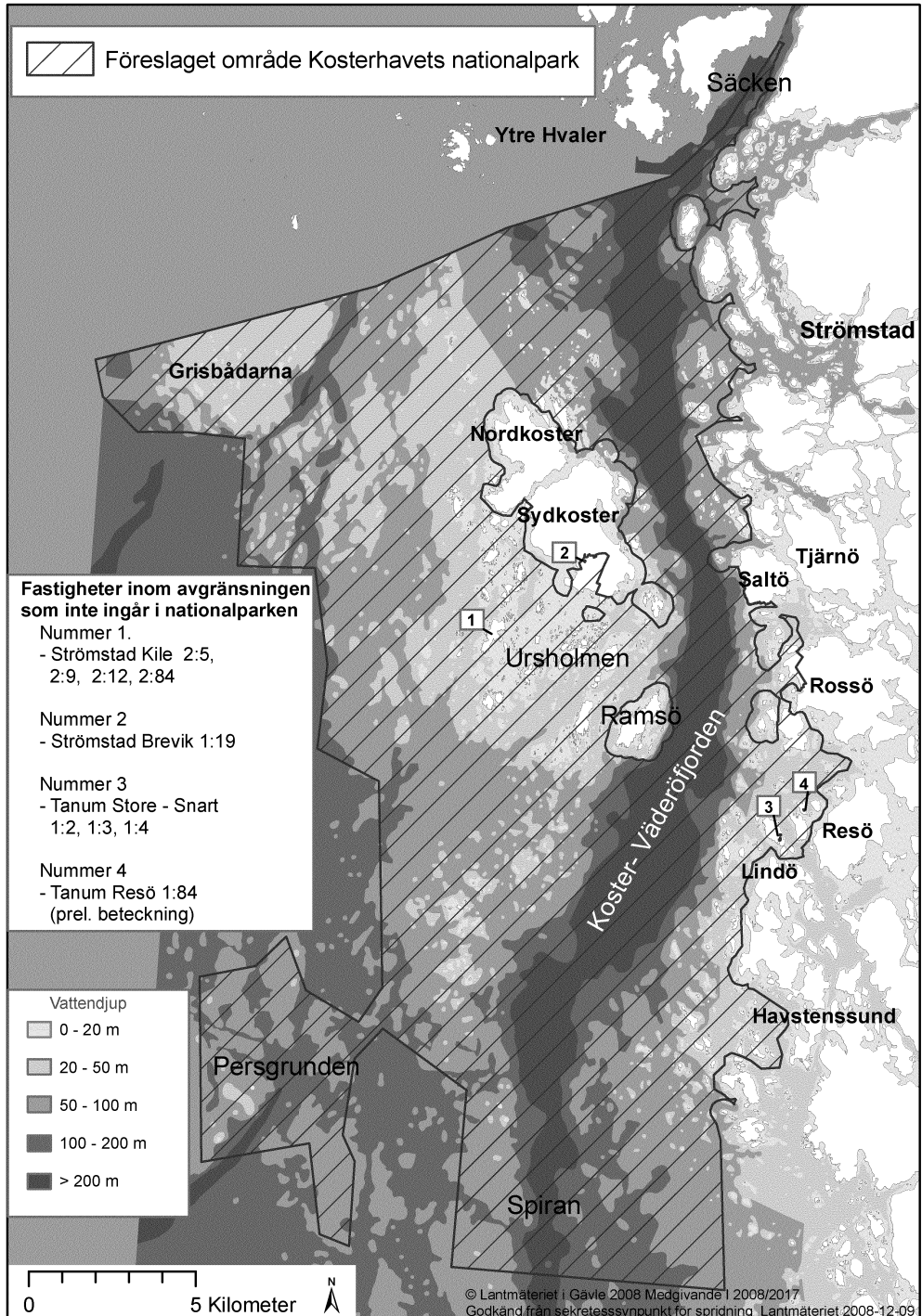
Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inga inriningar mot utvidgningen av Skuleskogens nationalpark.

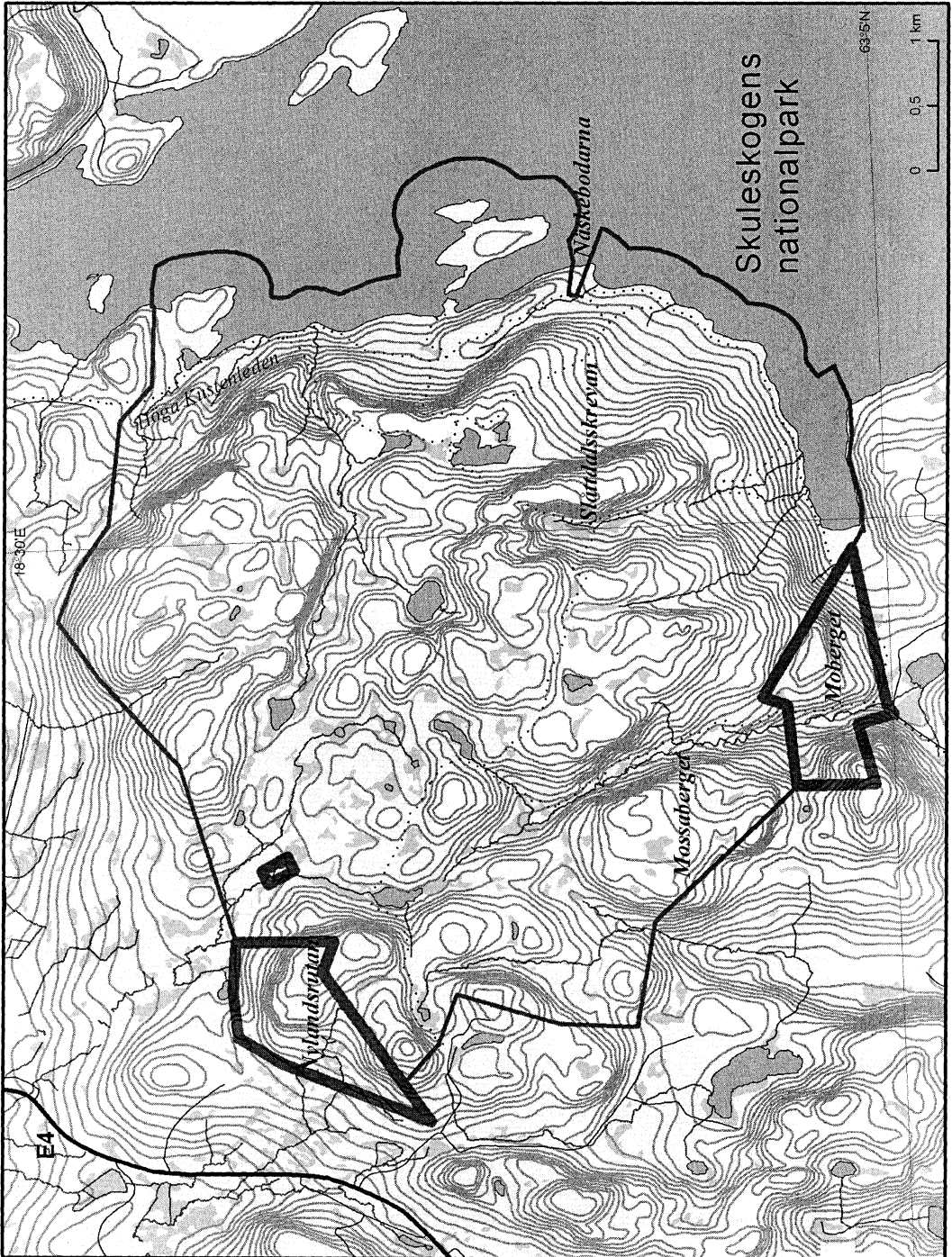
Skälen för regeringens förslag: Skuleskogens nationalpark är belägen i Västernorrlands län och inrättades 1984 med en areal om 2 950 hektar. Nationalparken ligger i Sveriges enda riktigt höglänta och branta kuststräcka; Höga Kusten. Parken består av storslagen bergs- och skogsterräng och har en vild och orörd karaktär. Den har vidare mycket väl samlade och tydliga landhöjningsfenomen som visar på landskapets utveckling efter sista istiden. Områdets höga kvalitéer i detta avseende bidrog till att Höga Kusten utnämndes till världsarv år 2000.

Efter nationalparkens bildande har ytterligare tre markområden i och intill nationalparken förvärvats av Naturvårdsverket för naturvårdsändamål. Områdena är markerade med tjock begränsningslinje på bifogad karta (bilaga 2). Nylandsrutan i nordväst omfattar ca 100 hektar och består av krön och sluttningar med gammal granskog. Skogen har höga värden som livsmiljö för rödlistade arter. Framförallt finns här en rik förekomst av laven långskägg med nästan 200 lavbärande träd. Innanför Nylandsrutan ligger ett mindre område som utgör kompletterande förvärv av mark inne i nationalparken. Vid nationalparkens sydligaste del ligger slutligen området Moberget om ca 100 hektar. Även denna del består av krön och sluttningar med delvis likartade kvaliteter som de i nationalparken och området bidrar till en avrundad, naturlig avslutning av parken i denna del. Såväl Nylandsrutan i nordväst som Moberget i söder ingår i Skuleskogens naturreservat som

bildades 1990. Genom att utvidga parken på nu föreslaget sätt ökas parkens innehåll av värdefull natur. Den föreslagna utvidgningen medför även att tillgängligheten till parken underlättas och både vid Nylandsrutan och Moberget planeras nya entréer och utgångspunkter för vandringar i parken. Prop. 2008/09:98

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att riksdagen godkänner att Skuleskogens nationalpark utvidgas med de områden som anges på kartan (bilaga 2).

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 december 2008

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Olofsson, Odell, Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Larsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling

Föredragande: Carlgren

Regeringen beslutar proposition 2008/09:98 Kosterhavets nationalpark m.m.

